

וול סמרים - רצו לכבוש אימפריה - ושכחו שהנסף אינו שלהם

„שישה דונמים בתל-אביב זה לא דבר ש' הולך ברגל.“

לכל העסקים האלה היה יוסי זקוק ל- מיליונים. ההלוואות והערכויות שקיבל בינ- הים מבנק פויכטונגר הסתכמו אז בקרוב ל-9 מיליון לירות, ומנכ"ל הבנק דאז, אה- רון קמחי, סירב לאשר סכומים חדשים. הוא דרש בטחונות בטוחים, ואלה של אפשטיין לא נראו לו כל כך.

כשנה שעברה, ב-15 בפברואר בדיוק, השתלט בן הפרדסן על 51 אחוז ממניות הבנק, הפך לשליט הבלתי מעורער של ה- מוסד בן 111 השנים. רענן אמיר מונה ל- מנכ"ל - צעיר מנכ"לי הבנקים בישראל עד כה.

פיצויו הפרישה של קמחי, שבוודאי לא היה חביבו של השליט החדש, הסתכמו בכ- 800 אלף לירות ישראליות. עד כה לא שול- מו מעולם בישראל פיצויו פרישה כה גדולים כמו במיקרה זה. קמחי, שייכנס להיסטוריה הפוליטית של ישראל כאדם שהעביר את תרומת מאיר הלוי מטומרפין לרפ"י, הקל בפרישתו את חייו של אפשטיין.

פרט מעניין: כשהגדיל אפשטיין את שלי- טתו בבנק (מ-33% ל-51%), קיבל את ה- מניות מיד לידי, והתחייב לשלם עבורן ב- תשלומים. כשליט חדש כבר יכול היה לאשר לעצמו הלוואה, ובה באמת שילם עבור ה- מניות החדשות.

היינץ לבשינסקי, שניהל יחד עם קמחי את הבנק במשך שנים רבות, תמה אז מהיכן מממן אפשטיין את רכישת המניות. הוא נענה, כי אפשטיין עושה זאת בכספם של משקיעים דרום-אפריקאים, שיפו את כוחו לכך. לבשינסקי ידע כי לאפשטיין יש קרו- בים ומכרים בדרום-אפריקה, לכן האמין ל- הסברים. גם העיתונות הכלכלית בלעה אז את הסיפור בשלמותו.

היכן היו באותו זמן פקחי בנק ישראל, אלה שטפחו החדש על כתפיעצמם והתנאו כי טיפלו בצורה יעילה בבנק פויכטונגר הכושל?

לנגיד הבנק פתרונים.

★ ★ ★

שתי שוליות וצמד

קמחי הסתלק, אמנם, אך לבשינסקי נשאר עדיין. כבנקאי בעל ותק של שלר- שים שנה, שספג את רוחו השמרנית של פויכטונגר המנוח, לא הסתיר את כורת רוחו מן ההלוואות המופרות שנתן הבנק לבעל המניות העיקרי שלו. כמו קמחי הפורש, סירב גם הוא לא פעם לאשר ציקים של הלוואות לאפשטיין. וכמו קמחי, עורר גם הוא את זעמו של השליט הצעיר. לכן בודד כמעט לחלוטין, וענייני הבנק רוכזו יותר ויותר בידי של אמיר. לפני עשרה חודשים הביע את רצונו להתי-

בדרך לנלא

עדיין בתוככי הבניין החדש של בית-המשפט נראה יוסף אפשטיין, שהוגש להם כמעצ, לבוש

על פניו למרות שסבל בכלא כאבים עזים הבנקאים אניייהפסס סבלו מטיב האוכל התלוננו על התנאים בפניו של השופט.

מיטב המסורת של תנועת העבודה בישראל, איים על המתארגנים בפיטורים. הפגישות היומיומיות בין הפקידים לבין המנהל ה- קודם, אהרון קמחי, נשכחו. המנהל החדש פשוט הסתגר בחדרו, שעל ריהוטו הושקעו עשרות אלפי לירות. הוא סירב לראות את עובדיו, השקיע את כל מירצו בכנייה של אימפריה פינאנסית מנהירה.

★ ★ ★

כחיות-סוסים, כמנהג אצילים

אמיר נופף במכתב ברכה ששלח לו ספיר, בו איחל לו הצלחה בתפקידו כ- מנכ"ל.

ומהי הצלחה במושגים של ישראל 1966? משכורת חודשית של 4500 לירות זו הצלחה? היתה לו.

השבון הוצאות בסכומים של כ-3000 ליר- רות לחודש זו הצלחה? גם זה היה לו. וליאנס הדיש גם כן היה לו. וטלפון. ודירה נאה. וביילוי סופי-שבוע במלונות כמו קיסריה. והרשות להזמין ידידים כדי שיבלו עימו יחד על השבון ההוצאות. ומסע לטבר- יה, לחת סוסים, לרכב שם כמינהג האצילים. הכל היה לו, מלבד ידע מקצועי בבני- קאות. זה לא היה לו.

אנשי עסקים שנפגשו עימו במיסגרת תפ- קידו הרם, שמו עימו ויסקי ושמפניה ב- משרדו, התרשמו משאלותיו ומדרישותיו כי הוא צעיר מחוגו בכשרונות, אך קבעו כי הוא חסר הבנה בבנקאות. עבודתו בבנק לפיתוח התעשייה לא היתה ממין העבודה הבנקאית. הוא היה שם מנהל חברת ההש- קעות של הבנק, לפי תוארו הרישמי, אולם תואר לחוד ועבודה לחוד.

סיפר השבוע פקיד בכיר מהבנק לפיתוח: „באותה תקופה שבה אמיר ניכנס לעבודה אצלנו, נתן ספיר מתנה לבנק בצורת חביר- לות מניות של חברות שונות. המנהל של הבנק, נאמן, לא יכול היה להתנגד למתנה, שלדברי ספיר נוצדה לחזק את הבנק, אם כי הוא ידע שאין למניות ערך רב, וחלקן שייך למיפעלים כושלים.“

„עיקר עבודתו של אמיר באותה שנה, ושעליה באמת חייבים אנחנו להודות לו, היה להיפטר מהכניות האלה. הוא הצליח ב- כך, אבל זה עדיין לא הכשיר אותו לתפקיד כה רם, כמו זה שנתן לו אפשטיין.“

וזה, כמובן, לא מעניינו של ספיר. שר- האוצר היה בין אלה שהמליצו על אמיר (המשך בעמוד 29)

נית, בצורת מנהל המחלקה למטבע זר, מג- הל המחלקה לאשראי ומפקח הבנק. בעזרת השלישייה המשיגת הנו, יכול היה הצמד איא לבצע את עיסקותיו, ולהעלים איכשהו את המטרות האמיתיות מעיני ה- פקידים השמרניים. תוצאה בלתי-נמנעת מכך: הוחרפו היחסים בין השליטים לבין העובדים. במיוחד היתה תקיפה עמדת איא כלפי הפקידים הבכירים ומנהלי המחלקות. כאשר נעשו מצד אלה נסיונות התארגנות, נתקלו בהתנגדותו ה- עקשנית של אמיר. הנער, שקיבל חינוך סוציאליסטי, לפי

פטר, והוא נענה ברצון, קיבל פיצויו פרישה גבוהים. העיקר שלא יאשרו מיכשולים על דרכו של הצמד הצעיר אפשטיין-אמיר. ה- עיקר שלא ייתר שום בלם למירצם. אולם מלבד לבשינסקי נותרו עדיין הרבה פקידים בכירים יותר ובכירים פחות, בסניפי הבנק בכל רחבי הארץ. הצמד חשש מעינם הפקוחה, לכן הקים שתי קבוצות ניהול. מול המנהלים המסורתיים התגבשה השלי- שיה הראשית: בנוסף לאפשטיין-אמיר (ה- צמד זכה לכינוי אלף-אלף) היה חבר בה- נתן דרורי - מזכיר הבנק. אך מלבד ה- שלישייה הראשית גובשה גם שלישייה מי- שי

נשים בפרוזדור

בנק פויכטונגר. משמאל (יושבת): אשתו של רענן אמיר, מנהלו הכללי של הבנק. קהל סקרנים רב צפה בשלושת העצורים, אשר כמותם לא ניראים כמעט במיסדרונותיו של בית-המשפט.

בית-משפט השלום בתל- אביב, אליו הובאו הבעלים לשם הוצאת צווי-מעצר. מימין: אשתו של נתן דרורי, מזכיר